ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

Педагогічний факультет
Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова Приймальної комісії
Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука
_____Віталій ДЕМ'ЯНЧУК
від 27 травня 2026 року

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра

(для вступу на основі ступеня бакалавра, магістра,
здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність: С4 Психологія

Рівне - 2026

Програма обговорена та узгоджена на засіданні кафедри кафедри психології (Протокол № 9 від « 05 » 05 2026р.

Завідувач кафедри Юлія МИХАЛЬЧУК

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

(Протокол № 4 від 27 травня.2026 року).

Відповідальний секретар Сергій БЛИЗНЮК

1. **ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**

Програма вступного фахового випробування на спеціальність С4 Психологія в галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація для здобуття ступеня вищої освіти магістр на основі НРК6 та НРК7 містить основні й найважливіші теми з професійно-орієнтованих дисциплін, з урахуванням фахових компетентностей та програмних результатів навчання зі спеціальності С4 Психологія, які формуються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та за спорідненими спеціальностями.

Мета вступного фахового іспиту полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань та практичних навичок вступника, визначення рівня готовності до навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти із предметної спеціальності С4 Психологія освітньо-професійної програми «Психологія».

Програму вступного фахового іспиту складено на основі наступних нормативно-правових документів:

1. Освітньо-професійна програма «Психологія» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія.
2. Положення про приймальну комісію Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Затверджено та введено в дію
наказом ректора від 01.05.2025 р.

Результати фахового іспиту використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

Програма вступного фахового випробування охоплює теми із: загальної психології, психології розвитку з основами педагогічної психології, психодіагностики, основ психологічного консультування, психологічної служби в системі освіти з методикою роботи практичного психолога.

Фаховий іспит проводиться у формі письмових або онлайн тестів із

2. ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ

2.1. Загальна психологія

Тема 1. Психологія як наука про психіку і психічні явища.

Методологічні основи вивчення людини. Загальні принципи пізнання світу. Життєві і наукові психологічні знання. Класифікація психічних явищ. Активність особистості як самодетермінація. Проблема взаємозв'язку біологічного і соціального в сучасних психологічних теоріях. Психологія в структурі сучасних наук.

Тема 2. Методи психології. Основні методи психологічних досліджень.

Дослідницькі методи в психології та методи активного психологічного впливу. Основні групи психологічних методів: об'єктивні і суб'єктивні. Основні типи психологічних тестів. Проєктивні тести. Експеримент як основний метод сучасної психології.

Тема 3. Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії.

Поведінка як процес пристосування до умов зовнішнього середовища. Свідомість як вищий рівень психічного відображення. Основні функції психіки. Загальні проблеми походження психіки людини.

Тема 4. Походження і розвиток свідомості людини.

Свідомість як вищий рівень психічного відображення і вищий рівень саморегуляції. Рефлексія і мотиваційно-ціннісний характер свідомості. «Я-концепція». Роль праці у формуванні і розвитку свідомості людини. Фізіологічні основи психіки людини. Проблема співвідношення фізіологічних і психічних процесів.

Тема 5. Неусвідомлювані психічні процеси.

Загальна характеристика проблеми неусвідомлюваних психічних процесів. Неусвідомлювані спонуки свідомих дій. Дослідження неусвідомлюваних процесів З.Фрейдом. Співвідношення свідомих і надсвідомих процесів. Ілюзії сприйняття, помилки установки, фрейдівські феномени.

Тема 6. Увага.

Увага як психічний феномен. Основні характеристики та класифікація уваги. Основні види уваги. Характеристика властивостей уваги. Методи вивчення стійкості уваги. Методи дослідження обсягу уваги.

Тема 7. Відчуття.

Загальне поняття про відчуття. Фізіологічні механізми відчуття. Поняття про аналізатори. Види відчуттів. Основні властивості і характеристики відчуттів. Взаємодія відчуттів: взаємодія між відчуттями одного виду, взаємодія між відчуттями різних видів. Поняття про сенсибілізацію. Явище синестезії.

Тема 8. Сприймання. Сприйняття як цілісне відображення предметів.

Фізіологічні механізми сприйняття. Основні властивості і види сприйняття. Основні класифікації сприйняття. Теорія сприйняття в гештальтпсихології.

Тема 9. Пам'ять як психічний процес.

Основні механізми пам'яті. Фізіологічні основи пам'яті. Основні процеси і механізми пам'яті. Основні види пам'яті. Класифікація окремих видів пам'яті; по характеру психічної активності, по характеру цілей діяльності, по тривалості закріплення і збереження матеріалу.

Тема 10. Загальна характеристика уяви і її роль у психічній діяльності.

Механізми процесу уяви. Роль уяви в житті людини. Фізіологічні основи уяви. Види та класифікація уяви. Основні етапи формування уявлюваних образів. Аналіз, абстрагування, синтез.

Тема 11. Мислення.

Природа й основні види мислення. Основні характеристики мислення. Взаємозв'язок мислення і мови. Фізіологічні основи мислення. Класифікація мислення. Основні форми мислення. Основні види розумових операцій. Абстракція як процес відволікання. Конкретизація як процес уявлення одиничного.

Тема 12. Інтелект. Теоретичні й експериментальні підходи до дослідження мислення.

Інтелект і поведінка людини. Розробка проблеми інтелекту в гештальтпсихології. Вроджене і набуте в інтелекті. Експериментальні дослідження А.Біне і Т.Симона. Тест Стенфорд-Біне. Тест Векслера. Критеріально-орієнтовані тести. Тести досягнень. Експериментальна концепція Дж.Гілфорда. Теорії інтелекту Р. Кеттелла і Г.Айзенка.

Тема 13. Воля і вольова регуляція поведінки.

Воля як процес свідомого регулювання поведінки. Характеристики вольових дій. Основні психологічні теорії волі. Фізіологічні і мотиваційні аспекти вольових дій. Фізіологічні основи волі. Структура вольових дій. Роль потягів і бажань у формуванні мотивів і цілей діяльності. Вольові якості людини і їхній розвиток. Самоконтроль і самооцінка. Роль свідомої дисципліни у формуванні волі.

Тема 14. Емоції і почуття.

Види емоцій і їх загальна характеристика. Основні характеристики емоцій. Основні види емоцій. Класифікація емоцій. Фізіологічні основи і психологічні теорії емоцій. Концепції Й.Ф.Гербарта, В.Вундта. Почуття, як вища форма емоційного переживання. Характеристика емоційних ставлень. Класифікація почуттів.

Тема 15. Адаптація людини і функціональний стан організму.

Поняття про адаптацію людини. Рівні адаптації: фізіологічний, психічний, соціальний. Загальне представлення про функціональний стан організму. Класифікації психічних станів. Фактори, що обумовлюють функціональний стан і стан психіки.

Тема 16. Темперамент як одна з базових психічних властивостей особистості.

Темперамент як властивість особистості. Основні типи темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту. Властивості нервової системи як основа темпераменту. Вчення І.П.Павлова. процесів. Типи нервової системи по І.П.Павлову.

Тема 17. Характер як одна з базових психічних властивостей особистості.

Особливості характеру як психічного феномена. Закономірності формування характеру. Класифікація рис характеру. Мотиваційні й інструментальні риси особистості. Поняття акцентуації і психопатії. Класифікація типів характеру по Е.Фромму. Типологія характеру по К.Юнгу. Взаємозв'язок характеру і темпераменту.

Тема 18. Загальна характеристика здібностей людини.

Поняття про здібності. Класифікація здібностей. Характеристика загальних здібностей. Розвиток задатків як соціально обумовлений процес. Основні форми спрямованості: потяг, бажання, прагнення, інтереси, ідеали, переконання. Проблема мотивації діяльності людини.

Тема 19. Загальне поняття про особистість.

Визначення і зміст поняття «особистість». Співвідношення понять «індивід», «суб'єкт», «особистість» і «індивідуальність». Структура особистості: спрямованість, здібності, темперамент, характер. Формування і розвиток особистості. Саморозвиток і самореалізація особистості. Основні напрямки дослідження особистості.

Тема 20. Діяльність як основна форма активності особистості.

Загальна психологічна характеристика діяльності. Ціль діяльності. Види людської діяльності. Діяльність і розвиток людини. Структура діяльності. Основні види людської діяльності.

2.2. Психологія розвитку з основами педагогічної психології

Тема 1. Психологія розвитку як наука

Предмет вікової психології, основні завдання та категорії вікової психології. Зв’язок вікової психології з іншими науками. Принципи досліджень у віковій психології: принципи детермінізму, об’єктивності, єдності психіки і діяльності, принцип розвитку. Класифікація методів вікової психології та специфіка їх застосування при вивченні вікових аспектів розвитку психіки. Організаційні

методи у віковій психології (порівняльний, лонгітюдний, комплексний). Характеристика емпіричних методів вікової психології: спостереження, анкетування, бесіда, інтерв'ю, вивчення продуктів діяльності, експеримент, психодіагностичні методики.

Тема 2. Історія розвитку психології розвитку

Передумови виникнення вікової психології як самостійної науки: джерела вікової психології в античній філософії. Природничі основи розвитку вікової психології. Роль еволюційної теорії Ч. Дарвіна в розвитку вікової психології. Розвиток вікової психології у працях зарубіжних авторів XIX — початку XX ст. Біогенетичний підхід до розвитку психіки в онтогенезі (С. Холл, К. Бюллер, Е. Клапаред та ін.). Соціогенетичний підхід у віковій психології (П. Жане, Дж. Уотсон, Дж. Дьюї, Е. Дюркгейм).Новітні досягнення у віковій психології за кордоном (Ж. Піаже, А. Валлон, Дж. Брунер). Розвиток вікової психології в дореволюційній Росії. Психологічна концепція К. Д. Ушинського. Вікова психологія після жовтневого перевороту 1917 р. в Росії. Проблеми вікової психології у працях П. П. Блонського, Л. С. Виготського, Д. М. Узнадзе, С. Л. Рубінштейна, О. М. Леонтьєва, Г. С. Костюка, Л. І. Божович. Дослідження в галузі вікової психології за кордоном (З. Фройд, А. Фройд, М. Бюллер, Е. Еріксон та ін.).

Тема 3. Фактори і закономірності психічного розвитку

Поняття про психічний розвиток. Співвідношення понять «розвиток», «дозрівання», «формування», «становлення». Основні закономірності розвитку. Аналіз основних концепцій психічного розвитку. Основні фактори психічного розвитку. Біологічні передумови психічного розвитку. Діяльність і спілкування як умови і засоби психічного розвитку. Проблема співвідношення навчання і розвитку. Поняття про рівень актуального та зону найближчого розвитку дитини. Сенситивні періоди в розвитку дитини.

Тема 4. Періодизація вікового розвитку

Поняття про вік. Принципи і критерії вікової періодизації. Соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності та психічні новоутворення як критерії вікової періодизації. Вікова періодизація Д. Б. Ельконіна. Стадії соціалізації за А. В. Петровським. Психосексуальні стадії розвитку особистості за З. Фрейдом. Нормальна і аномальна лінії розвитку в періодизації Е. Еріксона.

Тема 5. Психологія дитини немовлячого віку

Фаза новонародженості як особливий період немовлячого дитинства. Причини кризи новонародженості. Вроджені безумовні рефлекси та їх роль у розвитку новонародженого. Первинний сенсорний розвиток новонародженого. Розвиток емоційної сфери. Комплекс пожвавлення як перша соціальна реакція немовляти. Безпосередньо-емоційне спілкування

немовляти з дорослими якпровідний вид діяльності. Оволодіння мовленням у немовлячий період. Сенсомоторний розвиток та виникнення наочно-дійового мислення в немовлячий період.

Тема 6. Психологічна характеристика дитини раннього віку

Особливості соціальної ситуації розвитку дитини в ранньому віці. Предметно-маніпулятивна діяльність як провідний вид діяльності в ранньому віці. Поняття про предметні та знаряддєві дії. Перші ігри дітей. Розумовий розвиток у ранньому віці. Розвиток самосвідомості, моральних почуттів. Криза третього року життя: причини, основні поведінкові прояви.

Тема 7. Психологія дошкільного дитинства

Соціальна ситуація розвитку дитини дошкільного віку. Потреби дошкільнят та формування мотивів поведінки. Ієрархія мотивів. Формування перших етичних норм поведінки. Розвиток самосвідомості в дошкільному віці та формування Я-концепції. Формування статевої ідентичності в дошкільнят. Сюжетно-рольова гра як провідний вид діяльності дошкільнят. Основні тенденції розвитку мислення в дошкільному віці. Розвиток наочно- образного мислення. Формування основ словесно-логічного мислення. Розвиток уваги дитини дошкільного віку. Особливості пам’яті дошкільнят. Пізнавальна та емоційна уява дітей дошкільного віку.Розвиток продуктивних видів діяльності в дошкільному віці: зображувальна та конструктивна діяльність.

Тема 8. Психологічні особливості молодшого шкільного віку

Специфіка соціальної ситуації розвитку молодшого школяра. Структура навчальної діяльності в молодшому шкільному віці. Розвиток пізнавальних процесів та інтересів молодших школярів.Розвиток особистості молодшого школяра. Засвоєння моральних норм і правил поведінки. Стадії морального розвитку за Л. Колбергом. Розвиток емоційно-вольової сфери молодших школярів. Особливості розвитку самосвідомості в молодшому віці. Характеристика психічних новоутворень у молодшому шкільному віці.

Тема 9. Психологія особистості підліткового віку.

Характеристика соціальної ситуації розвитку підлітка. Прагнення до дорослості як базове новоутворення віку. Розвиток пізнавальних процесів та інтересів підлітків: критичність мислення, рівень абстрагування, узагальнення, система прямих і зворотних логічних операцій. Егоцентризм підліткового мислення. Мотиви навчальної діяльності. Мрії підлітка як специфічні прояви підліткової уяви. Основні психологічні новоутворення підліткового віку. Розвиток самосвідомості в підлітковий період. Формування статевої ідентичності. Криза підліткового віку. Комунікативна діяльність у середньому шкільному віці. Інтимноособистісне спілкування та його роль в особистісному розвитку підлітка. Проблема «важких підлітків».

Тема 10. Психологія ранньої юності.

Соціальна ситуація розвитку в юнацькому віці. Формування статево-рольових цінностей і статево-рольового самовизначення юнаків і дівчат: співвідношення фемінності — маскулінності. Дружба і кохання в юнацькому віці. Мотиви поведінки і ціннісні орієнтації в юності. Психологічні особливості вибору майбутньої професії. Професійне самовизначення. Особливості навчально-професійної діяльності юнаків і дівчат. Характеристика основних новоутворень юнацького віку.

Тема 11. Психологія ранньої дорослості.

Дорослість як психологічний період. Проблема періодизації дорослості. Соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність. Розвиток особистості в період дорослості. Нормативні кризи дорослості. Психофізіологічний та пізнавальний розвиток в період дорослості.

Тема 12. Психологія зрілого дорослого віку.

Зміни фізичного розвитку в зрілому дорослому віці. Розвиток когнітивної сфери в зрілому дорослому віці. Сімейні стосунки в зрілому дорослому віці. Професійний розвиток. Особливості Я-концепції в зрілому дорослому віці. Криза зрілого віку.

Тема 13. Психологія старості

Старість як біосоціопсихологічне явище. Теорії старіння і старості. Проблема вікових меж старості. Соціальна ситуація розвитку старості і провідна діяльність в старості. Особисті особливості в старості. Особливості Я-концепції в старості. Пізнавальна сфера в період старіння.

2.3. Психодіагностика

Тема 1. Психодіагностика як наука і практична діяльність.

Історія розвитку психодіагностики, характерні риси сучасної психодіагностики. Предмет та структура психодіагностики як науки. Завдання психодіагностики. Психодіагностика в системі практичної та прикладної психології.

Тема 2 Психодіагностичний метод.

Поняття психодіагностичного методу, його особливість в порівнянні з іншими дослідницькими методами. Конкретизація психодіагностичного методу в основних діагностичних підходах: об’єктивному, суб’єктивному, проективному. Класифікації методик психодіагностики за різними основами. Вимоги до користувачів психодіагностичних методик.

Тема 3. Психометричні основи психодіагностики.

Поняття диференційної психометрики. Основні види надійності та методи оцінки надійності методики. Основні види валідності та методи їх визначення. Стандартизація процедури проведення та обробки даних.

Тема 4. Тести та опитувальники в психодіагностиці.

Поняття тесту, види тестів, тестові задачі, їх типи. Види опитувальників, форми запитань, пунктів і представлення результатів. Контроль достовірності даних опитувальників.

Тема 5. Проведення психодіагностичного обстеження.

Основні етапи психодіагностичного обстеження. Психологічний діагноз. Комплексний та системний характер психологічного діагнозу. Поняття етичних норм психодіагностики як комплексу норм і принципів, які регламентують діяльність психолога-діагноста.

Тема 6. Проективна психодіагностика.

Теоретичне обґрунтування проективного підходу до діагностики особистості. Поняття проекції, види проекції. Характерні ознаки проективних методик. Класифікації проективних методик.

Тема 7. Психодіагностика здібностей.

Діагностика загальних здібностей. Загальна характеристика тестів інтелекту. Методики діагностики інтелекту. Методики діагностики креативності. Діагностика сенсорних, моторних, технічних, професійних здібностей.

Тема 8. Діагностика рис та типів особистості.

Діагностика характерологічних рис, опитувальники (багатовимірні та одновимірні). Діагностика ситуаційно-рефлексивних рис особистості. Реалізація типологічного підходу до діагностики особистості в ММРІ, методиках діагностики акцентуації особистості (К.Леонгард – Г.Шмішек) та характеру (А.Є.Лічко), опитувальнику Юнга, тесті Д.Кейрсі, опитувальнику Майєрс-Бріггс, ін.

Тема 9. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості.

Загальна характеристика психосемантичних методик діагностики свідомості. Методики діагностики ціннісних орієнтацій особистості. самосвідомості. Характеристика методик діагностики самосвідомості (стандартизовані самозвіти, вільні самоописи, ідеографічні методики, проективні методики). Методики діагностики самооцінки. Техніка діагностики рівня домагань, основні оцінювані параметри.

Тема 10. Психодіагностика мотивації.

Мотиваційні явища як об’єкт психодіагностики. Індикатори мотивації. Класифікація методів діагностики мотивів особистості, їх характеристика. Характеристика конкретних методик психодіагностики мотиваційної сфери особистості.

Тема 11. Діагностика психічних станів.

Специфіка дослідження проявів психіки як психічних станів, процесів та властивостей. Основні методи дослідження психічних станів, їх характеристика.

Опитувальники станів (САН, НПН, ШАС, самооцінки емоційного стану, Ч.Спілбергера тощо).

2.4. Основи психологічного консультування

Тема 1. Проблема визначення поняття «психологічне консультування».

Предмет, мета та завдання психологічного консультування. Психологічне консультування в структурі психологічної допомоги. Види психологічного консультування. Принципи психологічного консультування. Стратегія вивчення теорії консультування. Сутність психологічного консультування – особливий вид надання допомоги, певний набір психотехнічних впливів, структурований терапевтичний процес. Сучасні уявлення теоретиків різних шкіл і напрямів про мету і завдання психологічного консультування . Зміст і види психологічної допомоги (схематична модель). Зв'язок психологічного консультування з іншими галузями практичної психології. Визначення основних рис психологічного консультування, їх відмінність від психотерапії. Загальна характеристика основних видів психологічного консультування та способи їх класифікації за певними показниками. Визначення виду психологічного консультування на основі індивідуальних особливостей клієнтів і характеру їхніх проблем (за Р.Немовим). Загальні принципи надання психологічної допомоги індивіду. Визначення позиції психолога-консультанта відносно клієнта, вироблення уявлень про мету і завдання роботи, стиль стосунків із клієнтом, етичні аспекти консультативної діяльності. Основні поняття: психологічна допомога, психологічне консультування, психотерапія, психокорекція, теорії консультування, мета і завдання консультування, види консультування, принципи консультування, консультант, клієнт.

Тема 2. Сучасні вимоги до особистості та професійної готовності психолога-консультанта.

Розвиток власної теоретичної орієнтації. Модель ефективного консультанта. Етичні принципи консультанта. Професійна деформація особистості психолога. Фахова підготовка консультанта. Основні підходи до вибору власної теоретичної орієнтації: еклектичний, інтегративний, прихильність одній теорії. Визначення спільних рис, що спостерігаються у представників різних наукових підходів стосовно практики психологічного консультування. Теоретичне обґрунтування основних характеристик особистості консультанта. Виявлення чинників, що впливають на формування особистості консультанта і визначають модель його ефективності. Ознайомлення з основними етичними принципами консультанта, що містяться у вітчизняному Кодексі практичного психолога, а також – в етичних кодексах відомих асоціацій психотерапевтів і консультантів. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта. Професійні

деструкції в розвитку психолога. Зміст поняття і загальна характеристика «синдрому вигорання». Основні причини і профілактика професійного вигорання психологів-консультантів. Програма підготовки психологів-консультантів. Компетентність консультанта. Європейський сертифікат із психотерапії – єдиний міжнародний диплом, що підтверджує професіоналізм у консультуванні й психотерапії. Основні поняття: еклектичний підхід, інтегративний підхід, ефективний консультант, етичні принципи консультанта, професійна деструкція, «синдром вигорання», професійна етика, компетентність консультанта, Європейський сертифікат з психотерапії, супервізія.

Тема 3. Консультативний контакт

Сучасні уявлення про консультативний контакт. Терапевтичний зміст консультативного контакту. Перенесення і контрперенесення в консультуванні. Структурування невербальних реакцій у консультуванні. Визначення і зміст поняття «консультативний контакт». Ознаки консультативного контакту. Особливості контактної взаємодії «консультант-клієнт» з позиції різних теоретичних орієнтацій. Чинники ефективності консультативного контакту: терапевтичний клімат і навички консультанта (вербальні й невербальні) підтримувати бесіду. Фізичні компоненти терапевтичного клімату (обстановка консультування, структурування консультативного простору і часу). Емоційні компоненти терапевтичного клімату (взаємодовіра, конгруентність, емпатія, безумовна повага до клієнта). Терапевтичний зміст перенесення і контрперенесення. Риси перенесення в консультуванні. Значення перенесення. Причини контрперенесення і його вплив на консультативний контакт. Позитивне контрперенесення. Невербальні навички підтримки консультативного контакту. Невербальне спілкування. Групи невербальних реакцій у консультуванні: невербальна поведінка і структурування часу, невербальне повідомлення з використанням тіла, невербальне повідомлення за допомогою голосу, невербальне повідомлення і структурування оточення. Значення невербальної поведінки клієнта в ситуації консультування. Рекомендації консультантам щодо їхніх невербальних проявів. Основні поняття: консультативний контакт, перенесення, контрперенесення, терапевтичний клімат, емоційні компоненти, конгруентність, емпатія, невербальні навички, вербальні та невербальні реакції.

Тема 4. Структурування процесу психологічного консультування

Загальна (еклектична) модель процесу консультування (В.Гілланд). Структурні особливості проблемно-орієнтованого консультування. П’ятикрокова модель інтерв’ю. Загальні правила структурування процесу консультування. Зміст і структура загальної моделі процесу психологічного консультування (еклектичної). Основне завдання еклектичної моделі – інтегрувати універсальні

риси психологічного консультування і психотерапії будь-якої теоретичної орієнтації в психопрактику. Стадії еклектичної моделі психологічного консультування: дослідження проблеми, двовимірне визначення проблеми, ідентифікація альтернатив, планування, діяльність, оцінка і зворотний зв'язок. Основні риси концепції проблемно-орієнтованого консультування (ПО-консультування): орієнтованість на проблему, орієнтованість на клієнта, методичний плюралізм, структурованість. Структурування часу і змісту ПО-консультування. Орієнтоване на творче прийняття рішення психологічне консультування. Зміст, структура і завдання п'ятикрокової моделі інтерв'ю. Основні стадії: взаєморозуміння/структурування, або «Привіт!»; збір інформації, або «В чому проблема?»; очікуваний результат, або «Чого ви хочете досягти?»; вироблення альтернативних рішень, або «Що ще ви можете зробити з цього приводу?»; узагальнення, або «Ви будете робити це?». Загальні правила й установки, які структурують процес консультування і роблять його ефективним. Неалгоритмічність реального процесу консультування. Професійна і людська компетентність консультанта. Основні поняття: процес консультування, еклектична модель консультування, п'ятикрокова модель інтерв'ю, проблемно-орієнтоване консультування (ПОконсультування), орієнтоване на рішення консультування, консультативний контакт, ідентифікація альтернатив, зворотний зв'язок.

Тема 5. Типи консультативних ситуацій .

Консультування тривожних клієнтів. Консультування клієнтів при реакціях страху і фобіях. Консультування вороже налаштованих і агресивних клієнтів. Консультування «немотивованих» клієнтів. Консультування при переживанні вини. Особливості консультування плаксивих клієнтів. Консультування істеричних осіб. Консультування клієнтів із депресією і суїцидальними намірами. Консультування у випадку смерті близької людини. Консультування при переживанні втрати через розлучення. Консультування при сексуальних проблемах. Консультування алкогольно залежних осіб. Погляди науковців на природу виникнення тривоги. Рівні тривожності. Основні способи і засоби маскування тривоги. Особливості роботи психолога з тривожними клієнтами. Визначення страху, його відмінність від тривоги. Типологізація людських страхів. Психологічний зміст і психодинаміка різних видів страху. Рекомендації психологуконсультанту. Причини появи агресивних реакцій у клієнтів. Основні риси поведінки вороже налаштованих клієнтів. Рекомендації і застереження щодо роботи з такими клієнтами. Зміст поняття «немотивований» клієнт. Особливості консультативного контакту. Завдання консультативної роботи з «немотивованими» клієнтами. Феномен провини, її психічні форми і механізм дії на людину. Ознаки нормальної, невротичної й екзистенційної вини. Форми

екзистенційної провини. Причини появи емоційної реакції плачу в клієнтів. Практичні поради психологуконсультанту щодо психотерапевтичної роботи з такими клієнтами. Особливості поведінки істеричних осіб. Психотерапевтичний контакт: виникнення перенесення і контрперенесення.. Практичні рекомендації психологу-консультанту. Визначення змісту поняття «депресія». Види депресії. Основні риси депресивної особистості. Особливості консультативної роботи з депресивними клієнтами. Правила консультування осіб, які мають намір здійснити самогубство. Зміст психологічної допомоги у випадку переживання втрати близької людини.

Тема 6. Психодинамічна модель психологічного консультування

Методологічні інновації психоаналізу. Погляди психоаналітиків на генезис неврозу (З.Фройд, К.Юнг, А.Адлер). Механізми консультативної роботи. Технічні прийоми і методи. Психоаналіз як динамічний психологічний підхід. Основні правила створення аналітичної ситуації у консультуванні. Характер стосунків «психоаналітик-клієнт». Еволюція понять і концепцій психодинамічної терапії. Інфантильний досвід – як основне джерело неврозу. Причини виникнення неврозу з позиції енергетичного, топографічного, структурного і динамічного підходів (класичний психоаналіз З.Фройда). Погляди З.Фройда на збереження неврозу. Опис генезису неврозу в аналітичній психології К.Юнга. Характеристика чинників, що визначають генезис неврозу, в індивідуальній психології А.Адлера: почуття власної неповноцінності, специфічна боротьба за її подолання, розвиненість соціального інтересу і тип життєвого стилю особистості. Механізми зміни особистості в процесі консультування. Стратегії психодинамічної моделі консультування: інсайт і спогади клієнта, катарсис (відреагування), депотенціалізація, відпрацювання. Технічні прийоми: інтерпретація й реконструкція, «натискання кнопки, «так нібито» та ін. Первинне інтерв’ю як психодіагностичний та психотерапевтичний метод. Технічний інструментарій психоаналізу: вільне асоціювання, перенесення, опір, інтерпретація, аналіз сновидінь. Техніки аналітичної психології: аналіз серії сновидінь, активна уява; метод ампліфікації. Невербальні техніки аналітичної психології (юнгівська піскова терапія). Техніки індивідуальної психології: ранні спогади, історія життя, аналіз сновидінь, негативна практика тощо. Основні поняття: психодинамічна терапія, генезис неврозу, психоаналіз, аналітична психологія, індивідуальна психологія, юнгіанська піскова терапія, технічні прийоми, інсайт, катарсис, інтерпретація, опір, метод ампліфікації.

Тема 7. Когнітивно-біхевіористичний підхід до консультування

Біхевіористичне консультування. Когнітивне консультування. Раціонально-емоційне поведінкове консультування (РЕПК). Мета біхевіористичного

консультування. Особливості консультативного контакту. Організація консультативного процесу. Поведінкова оцінка, або функціональний аналіз проблемних сфер клієнта (СРН-аналіз). Процедури релаксації: м'язова, вербальна, диференційована, умовна, ментальна. Методи біхевіористичного консультування: систематична десенсибілізація, позитивне підкріплення, покарання, «наводнення» тощо. Когнітивні моделі депресії, тривожних розладів, порушення подружніх стосунків, розладів особистості. Мета і завдання консультування. Характер стосунків „консультан-тклієнт» у когнітивному консультуванні. Ролі консультанта: людина, яка пропонує налагодити певні стосунки, співдослідник клієнта (спільний емпіричний підхід), людина, яка запитує (сократівський діалог), гід (кероване відкриття). Когнітивні техніки. Поведінкові техніки. Ефективність когнітивного консультування.

Тема 8. Екзистенційно-гуманістичний підхід до консультування

Гештальт-консультування. Клієнт-центроване консультування. Екзистенційне консультування І.Ялома і Р.Мея. Зміст і методи логотерапії В.Франкла. Теоретичні основи гештальт-консультування. Зміст метафор «гештальт», «фігура і фон». Границя контакту як екзистенційна зустріч двох людей. Терапевтичний діалог «тут і тепер». Мета гештальт-консультування. Зміст процесу консультування. Технічні прийоми укладання контракту. Техніки діалогу і проективні техніки. Техніки групової роботи. Правила роботи в гештальт-групах. Індивідуальні психотерапевтичні техніки (усвідомлення, «човник», «порожнє крісло»). Особливості консультативної роботи зі сновидіннями. Мета клієнт-центрованого консультування. Клієнт у процесі: відкритість суб'єктивному досвіду переживань. Завдання консультанта. Умови активізації особистісного росту клієнта і реінтеграції. Основні аспекти взаємодії «консультант-клієнт». Техніки терапевтичного інтерв'ю: повторення, метафора, відображення почуттів. Значення недирективних методів вислуховування у консультуванні. Тенденції розвитку клієнт-центрованого консультування.

2.5. Психологічна служба в системі освіти з методикою роботи практичного психолога

Тема 1. Місце психології в системі людинознавства.

Комплексне вивчення людини – теоретична основа практичного вирішення проблем розвитку людини. Основні етапи та особливості розвитку наук про людину. Структура людинознавства. Сучасні погляди на предмет психології. Підготовка практичних психологів.

Тема 2. Професія практичного психолога та її особливості в різних сферах суспільної практики.

Характеристика професії практичного психолога. Особистість практичного психолога. Психологічна служба промислових підприємств та організацій малого бізнесу. Психологічна служба системи освіти.

Тема 3. Міжнародні та регіональні документи про права людини.

Забезпечення прав людини як умова її самовдосконалення. Основні групи прав людини, що фіксуються документами ООН. Регіональні угоди про права людини. Документи про права дитини. Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу.

Тема 4. Види діяльності практичного психолога.

Основні види діяльності соціально-психологічної служби: просвітницько-пропагандистська, профілактична. Основні види діяльності соціально-психологічної служби: психологічне консультування. Основні види діяльності соціально-психологічної служби: психодіагностична робота і психологічна корекція. Загальна характеристика психотерапії як складової практичної психології.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок вступника за результатами відповіді на питання та виконання завдань екзаменаційного білета визначаються у загальному вигляді Університетом та конкретизовано кафедрою психології. Відповідь на вступному екзамені оцінюється за 200-ною шкалою. Вступник має право брати участь у конкурсі якщо набирає від 100 до 200 балів і втрачає його, якщо набирає менше ніж 100 балів.

База тестів вступного фахового випробування спеціальності: С4 Психологія для здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» складає структуру з таких освітніх компонент:

	Назва	Кількість питань
1	**Загальна психологія**	**5**
2	**Психологія розвитку з основами педагогічної психології**	**5**
3	**Психодіагностика**	**5**
4	**Основи психологічного консультування**	**5**
5	**Психологічна служба в системі освіти з методикою роботи практичного психолога**	**5**
Всього:		**25**